

**Informácia z 35. zasadnutia Výboru pre deti a mládež
Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva a rodovú rovnosť**

21. novembra 2024 (štvrtok), 10.00 h., MPSVR SR, zasadačka č. 117

Výbor pre deti a mládež zasadal prezenčnou formou.

➤ **1. Otvorenie a kontrola uznášaniaschopnosti výboru**

35. zasadnutie Výboru pre deti a mládež viedol v zmysle čl. 6 ods. 2 Štatútu Výboru pre deti a mládež (ďalej len „výbor“) p. štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) Marián Valentovič.

Pri kontrole uznášaniaschopnosti výboru hneď v úvode zasadnutia bolo prítomných 20/30 členov výboru s hlasovacích právom, nakoľko podľa čl. 10 ods. 3 Štatútu výboru je výbor spôsobilý zasadať a uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov. Výbor bol počas celého zasadnutia uznášaniaschopný.

➤ **schválenie návrhu programu zasadnutia**

V rámci bodu Rôzne bola v rámci scenára zasadnutia navrhnutá a odprezentovaná „Informácia o 4. kole Univerzálneho periodického hodnotenia Slovenskej republiky Radou OSN pre ľudské práva“.

Členovia výboru dostali priestor na uplatnenie pripomienok k programu.

Program bol jednomyselne schválený.

Členovia výboru schválili program zasadnutia výboru (ZA 20, Proti Θ, Zdržal sa Θ).

P. štátny tajomník Marián Valentovič ospravedlnil z účasti na výbore zo zdravotných dôvodov p. podpredsedu výboru Vladislava Mateja z Asociácie poskytovateľov a podporovateľov včasnej intervencie a poveril dočasne vedením zasadnutia výboru p. generálnu riaditeľku sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ildikó Polačekovú, nakoľko musel v čase zasadnutia výboru byť prítomný aj na zasadnutí schôdzi výboru v Národnej rade Slovenskej republiky.

2. Informácia člena výboru za mimovládne neziskové organizácie (Rady mládeže Slovenska) - k Programu Európsky dialóg s mládežou (EUDM) – výstupy z 10. cyklu

Informáciu člena výboru za mimovládne neziskové organizácie (Rady mládeže Slovenska) - k Programu Európsky dialóg s mládežou (EUDM) – výstupy z 10. cyklu uviedla p. Monika Krištofčíaková, koordinátorka projektu Európsky dialóg s mládežou z Rady mládeže Slovenska.

Prítomných informovala, že Rada mládeže Slovenska pôsobí od roku 1990. Je strešnou organizáciou tridsiatich mládežníckych organizácií na Slovensku od väčších organizácií až po malé a regionálne organizácie. Dokopy zastupujú približne 65 000 mladých ľudí.

Medzi hlavné hodnoty Rady mládeže Slovenska radia inklúziu, podporu plurality a rôznorodosti, demokraciu, porozumenie mladým ľuďom a komunitu.

Medzi hlavnú činnosť Rady mládeže Slovenska patrí advokácia mládeže a mládežníckych organizácií, výskum mládeže a služby pre členské organizácie.

Prítomným odprezentovala bližšie informácie k Programu Európsky dialóg s mládežou (EUDM) – výstupy z 10. cyklu formou prezentácie, ktorá bola členom po zasadnutí výboru zaslaná zároveň aj emailom na vedomie. Ide o najväčší participatívny mechanizmus pre mladých ľudí v EÚ, ktorý prebieha v 1,5 ročných cykloch na určité témy. Téma je zakaždým jeden alebo viac z európskych cieľov mládeže; tým sa priamo podieľa na napĺňaní európskych cieľov mládeže. Súčasnou témou je inkluzívna spoločnosť.

Zároveň prítomných informovala aj o Európskych mládežníckych konferenciách (EUYC), ako aj o EUYC, ktorá sa konala v Budapešti (8. – 10. septembra 2024). Podujatia sa zúčastnili stovky ministerských a mládežníckych delegátov nielen zo všetkých krajín EÚ, ale aj z krajín Balkánu či Moldavska.

Informácie k Záverečnej správe z kvalitatívnych konzultácií X. cyklu Európskeho dialógu s mládežou „INKLÚZIA OČAMI MLADÝCH“ sú prístupné na webovej stránke https://eudialogsmladezou.sk/wp-content/uploads/Inkluzia-ocami-mladych_zavercna-sprava-X.-cyklus-EDM-kvalitativnych-konzultacii.pdf

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula aj diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 20, Proti θ , Zdržal sa θ).

3. Informácia p. komisára pre deti k problematike aktuálnych výziev detí v súčasnej dobe

Uvedený bod programu bol zaradený na základe návrhu p. komisára pre deti p. Jozefa Mikloška.

Podľakoval za možnosť prezentovať informácie k tejto téme aj na výbore, ako aj podľakoval za všetku spoluprácu, ktorá je dôležitá aj v oblasti starostlivosti o deti a mládež, ako aj za spojenectvo, ktoré na Slovensku podľa jeho názoru funguje. Spomenul, že 20. novembra 2024 bolo 100 rokov, čo sa budujú detské práva.

Uviedol, že Úrad komisára pre deti eviduje, že narastá percento podania podnetov (72% k septembru 2024), situácia nie je jednoduchá; Úrad komisára pre deti v roku 2023 evidoval 406 podnetov, z nich bolo 310 nových a 96 prenesených z minulých období. Vyplýva to zo Správy o činnosti komisára pre deti za rok 2023, ktorú poslanci Národnej rady (NR) SR vzali v 5. novembra 2024 na vedomie.

Spomenuté podnety sa týkali napríklad oblasti dodržiavania práv detí, ktoré sa ocitli v rodičovskom či v rovesníckom konflikte, alebo sa stali obeťami fyzického, psychického násilia, či šikany. Komisar riešil aj prípady fyzického násilia, sexuálneho zneužívania, či zanedbávania v domácom alebo inštitucionalizovanom prostredí. Podnety sa týkali tiež užívania látok HHC a HHC-P. V danej oblasti komisár konal už pred podaním podnetu občanmi z vlastnej iniciatívy.

Taktiež diskutoval na výbore o problematike ohľadom duševného zdravia detí (úzkosti, depresie, samovraždy a i.). Podotkol, že veľmi dôležité je neustále komunikovať s deťmi.

Komisár pre deti p. Mikloško aj v roku 2024 realizoval viaceré aktivity. Ako sa uvádza aj v odobrenej správe, opierali sa najmä o presadzovanie princípu zohľadňovania najlepšieho záujmu dieťaťa a systémový prístup k riešeniu problémov spojených s ochranou práv dieťaťa. Aj z výsledku výskumu názorov detí (Úradu komisára pre deti, 2022-2023) vyplynula potreba všestrannej podpory rodín, aby mohli naplniť svoje poslanie voči deťom, potreba ochrany detí pred rozpadom rodiny, pred chudobou a stratou bývania, násilím a šikanovaním, osobitne v online priestore, ale tiež pred psychickými problémami, uvádza sa aj v Správe o činnosti komisára pre deti za rok 2023 (zdroj aj o.i. TASR, 5.11.2024).

Zároveň spomenul, že v júli 2024 sa v Bratislave uskutočnilo medzinárodné podujatie, ktorého účastníkmi boli mladí poradcovia z celej Európy, ktorí budú vytvárať odporúčania pre medzinárodné inštitúcie v otázkach práv detí v náhradnej starostlivosti (Úrad komisára pre deti sprostredkuje zaslanie informácie k tejto téme aj pre členov výboru).

Prítomných informoval, že 27. novembra 2024 Úrad komisára pre deti organizuje veľkú konferenciu v Ružomberku na tému „rodičovskej dohody“.

Prítomným p. komisár pre deti odprezentoval podrobnejšie informácie k uvedenému bodu formou prezentácie k problematike aktuálnych výziev detí v súčasnej dobe, a to o.i. aj k téme vyňatia detí, k téme ohľadom rešpektovania názorov detí, záškoláctva, ohrozenia z internetu, alternatívnych trestov pre rodičov, ktoré majú maloleté deti, zabezpečeniu kontaktu s deťmi, k rodičovskej výchove, jednorodičovstvu, k téme ohľadom ochrany práv detí z marginalizovaných rómskych komunít.

Na záver uviedol, že budúcnosť detí nesmie byť rukojemníkom konfliktov, a že spoločne by sme sa mali snažiť poskytnúť deťom bezpečné a podnetné prostredie, ktoré rešpektuje hlavne ich názory, práva a potreby. Pri príležitosti stého výročia práv

detí podotkol, že spoločnosti adresovali výzvu, aby sa rok 2025 stal rokom lepších vzťahov a aby sa deťom vytvorilo prostredie, v ktorom budú môcť zostať deťmi.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 20, Proti 0, Zdržal sa 0).

4. Informácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR k návrhu zákona o integrovanej posudkovej činnosti

Materiál - link uverejnený na SloVLex-e - <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/PI/2024/231> bol členom výboru zaslaný pred zasadnutím výboru.

Uvedený bod programu uviedol p. Martin Trnovec, riaditeľ odboru integrácie osôb so zdravotným postihnutím z MPSVR SR, ako aj p. riaditeľka Mária Machajdíková, z odboru sociálnych služieb, sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR.

Prítomných informoval, že návrh zákona o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2024. Navrhovaným zákonom Slovenská republika napĺňa úlohu vyplývajúcu z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky „Komponent 13 - Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť“, v rámci ktorého sa Slovenská republika zaviazala k reforme posudkovej činnosti. Na tento účel bola zriadená pracovná skupina z viac ako 30 odborníkov, boli tu zastúpené strešné organizácie osôb so zdravotným postihnutím, p. komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím Zuzana Stavrovská, Únia miest Slovenska, Samosprávne kraje Slovenska - SK8 a iné organizácie. Výsledkom činnosti tejto

pracovnej skupiny bol návrh zákona o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Cieľom reformy je odstrániť nejednotnosť v posudzovaní zdravotného postihnutia a dlhodobých potrieb starostlivosti, zaviesť lepšiu koordináciu procesov posudzovania s cieľom zefektívniť posudzovanie klienta, centralizovať proces posudzovania, zrýchliť posudzovanie, pričom jeden posudok bude slúžiť na viaceré účely. V pripravovanej reforme sa okrem lekárskeho posúdenia kladie dôraz najmä na seba identifikáciu klienta za použitia 12 otázkového formuláru inšpirovaný metodikou Whodas a sociálnu posudkovú činnosť, pri ktorej sa využije 36 otázkový formulár taktiež inšpirovaný metodikou Whodas, ktorý má za úlohu precíznejšie posúdenie klienta, jeho potrieb a jeho sociálnej situácie. Hlavným prínosom je, že výkon posudkovej činnosti bude centralizovaný na jeden subjekt – posudzovanie budú vykonávať výlučne úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (pre 3 oblasti na účely: peňažných príspevkov na kompenzáciu, sociálnych služieb, sociálnych podnikov) podľa jednotnej metodiky, čím sa zjednoduší postup pre žiadateľa.

Pri reforme posudkovej činnosti sa kladie veľký dôraz na sociálnu posudkovú činnosť a z toho dôvodu bude sociálna posudková činnosť vykonávaná v domácom prostredí klienta po podaní žiadosti klienta na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny a až následne sa bude vyhotovovať lekársky posudok. Posudkový lekár bude disponovať pri vyhotovovaní lekárskeho posudku informáciami o klientových potrebách a sociálnej situácii. V reforme posudkovej činnosti sa zavádza inštitút konzília, ktorého hlavným účelom je odstrániť rozpory medzi sociálnym posudkom a lekárskeým posudkom a poskytuje priestor sociálnemu pracovníkovi a posudkovému lekárovi už na prvom stupni odstrániť vzniknuté rozpory a v čo najširšej možnej miere pomôcť klientovi.

P. riaditeľ Trnovec zároveň prítomných informoval, že dňa 15. októbra 2024 predložilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR materiál do medzirezortného pripomienkového konania, v rámci ktorého bolo uplatnených 357

pripomienok od povinne aj nepovinne pripomienkujúcich subjektov, s ktorými sa Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vysporiadalo. Zároveň poďakoval pripomienkujúcim subjektom za spoluprácu. Dňa 20. novembra 2024 bol materiál predložený na vládu SR a bol jednohlasne schválený. (Pozn. následne bol materiál doručený do Národnej rady Slovenskej republiky dňa 22. novembra 2024 a bol schválený dňa 28. novembra 2024, uznesenie číslo 677 zo dňa 28. 11. 2024).

Účinnosť ustanovení súvisiacich so samotným zavedením integrovanej posudkovej činnosti sa navrhuje od 1. septembra 2025.

P. riaditeľka Mária Machajdíkova, z odboru sociálnych služieb, sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR prítomných informovala, že výsledky novej integrovanej posudkovej činnosti budú mať vplyv na to, komu budú služby poskytované a paralelne s týmto súvisí aj reforma, resp. koncepcia reformy financovania sociálnych služieb.

P. generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ildikó Polačeková doplnila, že k tomuto zákonu bude potrebné dopracovať aj vyhlášku (je už pripravená pracovná informatívna verzia vyhlášky), ktorá bude ustanovovať podrobnosti k integrovanej posudkovej činnosti. Po nadobudnutí platnosti zákona dôjde v priebehu januára 2025 aj k pripomienkovaniu vyhlášky, a zároveň je ponechaná aj lehota tak na prípravu informačných systémov, ako aj na prípravu príslušných jednotných metodík, ktoré budú usmerňovať a jednotne zabezpečovať posudkovú činnosť, tak sociálnu, ako aj lekársku, keďže ide o úplnú novinku; v spolupráci s odborníkmi sa budú vypracovávať metodiky, ako aj vyhláška.

Od januára 2025 sa začne intenzívne pracovať na všetkých častiach prípravy a implementácie tohto zákona, tak na metodikách, na informačných systémoch, vzdelávaní posudkových lekárov, sociálnych pracovníkov a i.

P. Martin Trnovec, riaditeľ odboru integrácie osôb so zdravotným postihnutím z MPSVR SR doplnil, že sa zároveň budú aj navyšovať počty sociálnych pracovníkov o 140 sociálnych pracovníkov, ako aj o 100 posudkových lekárov, vzhľadom na to, že agenda pribudne na úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a aby tým bolo zabezpečené pokrytie všetkých dopytov od klientov.

Metodiky budú aj predmetom činnosti pracovnej skupiny, ktorá bola k tomu zákonu zriadená.

P. riaditeľka Mária Machajdíkova, z odboru sociálnych služieb, sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR doplnila, že koncepcia reformy financovania sociálnych služieb je aktuálne v polčase v medzirezortnom pripomienkovom konaní; do 28. novembra 2024 je ju možné pripomienkovať na SLOV-Lex <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/600>.

Zväčša sa koncepcia reformy financovania sociálnych služieb zameriava na služby dlhodobej starostlivosti, ale v istej kapitole aj na podporu rodín s deťmi. Ešte sa očakáva aj komunikácia a spolupráca s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR ohľadom služieb, ktoré sú pre tú istú cieľovú skupinu, najmä pre deti do 3 rokov a deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Uviedla, že je ešte veľa tém, ktoré sa budú riešiť s jednotlivými rezortami v roku 2025, ako aj s Ministerstvom vnútra SR, s Ministerstvom zdravotníctva SR a i. Aj v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR je riešená téma o podpore služieb, ktoré sú zamerané na obe domáceho násillia a násillných trestných činov a podporované rozhodovanie pre osoby, ktoré potrebujú podporu. S Ministerstvom vnútra SR sa rieši napr. reforma verejnej správy a municipalizácia.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 20, Proti θ , Zdržal sa θ).

5. Informácia Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky k plneniu opatrení Stratégie Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021-2028 za obdobie do roku 2023

Bod programu uviedol p. Ľubomír Blaho, z odboru mládeže, zdravia a pohybových aktivít Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, ktorý zastupoval člena výboru za verejnú správu p. Petra Papša, riaditeľa odboru mládeže, zdravia a pohybových aktivít MŠVVaM SR. Informoval, že na ich rezorte je zriadená medzirezortná pracovná skupina pre štátnu politiku v oblasti mládeže.

Prítomným členom si dovoľil dať k nahliadnutiu a kolovanie na výbore tlačенú verziu Správy o plnení opatrení vyplývajúcich zo Stratégie Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021-2028 za obdobie do roku 2023.

Dňa 14. 12. 2021 schválila vláda SR uznesením č. 754 nový strategický dokument pre oblasť mládeže – Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028 (ďalej len “Stratégia”) ako iniciatívny materiál. Zákon č. 282/2008 o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov definuje mládež, vedúceho pracovníka s mládežou, mládežníka a pod.

Spomenutá nova Stratégia nadväzuje na Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020, Konceptiu rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 a Akčné plány pre napĺňanie Konceptie rozvoja práce s mládežou, pričom vychádza aj zo Stratégie EÚ pre mládež na roky 2019-2027, ktorá je politickým dokumentom určujúcim priority pre spoluprácu členských štátov EÚ v oblasti politiky mládeže, ktorá poskytuje rámec cieľov, zásad, priorít, kľúčových oblastí a opatrení pre spoluprácu týkajúcu sa politiky v oblasti mládeže pre všetky príslušné zainteresované strany.

Náležitú pozornosť venuje zapájaniu mladých ľudí, ich spájaniu a posilňovaniu ich postavenia. Stratégia sa zameriava na desať prioritných oblastí, ktoré sú vzájomne prepojené: Mladí ľudia v centre záujmu spoločnosti a politik; Participácia; Práca s mládežou a voľný čas; Dobrovoľníctvo; Inklúziarovnosť a nediskriminácia; Kľúčové kompetencie; Zamestnanosť; Digitálna transformácia; Udržateľná a zelená budúcnosť; Zdravý životný štýl a psychické zdravie. V rámci nich Stratégia obsahuje celkovo 14 cieľov, 88 opatrení a 94 merateľných indikátorov.

Uviedol, že novelizáciu a otvorenie spomenutého zákona o podpore práce s mládežou majú aj v pláne legislatívnych úloh vlády SR na rok 2025. Taktiež uviedol, že sa tešia na ich vzájomnú spoluprácu, či už s členmi výboru, s odborníkmi v oblasti práce s mládežou. Informoval, že majú v pláne organizovať okrúhle stoly s odborníkmi, ale aj v jednotlivých regiónoch, kde budú zisťovať aktuálne problémy a pevne verí, že novela zákona prinesie pre spoločnosť aj pre prácu s mládežou ďalšie pozitíva a výhody.

Medzirezortná pracovná skupina pre štátnu politiku v oblasti mládeže je subjekt, ktorý sa v zmysle svojho štatútu stretáva aspoň raz ročne, ale jej členovia, či už z iných rezortov, alebo z mimovládneho sektora sa stretávajú častejšie; od jej zriadenia sa stretla medzirezortná pracovná skupina už 4x. Témy, ktoré sa tam diskutujú sú aktuálne; 17. októbra 2024 sa diskutovalo aj napr. o transakčnej dani, ktorá mala mať napr. dopad priamo na prácu s mládežou ako takú. Medzirezortná pracovná skupina pre štátnu politiku v oblasti mládeže má 30 členov, sú tam zástupcovia takmer každého rezortu na Slovensku, ktorí majú čo i len okrajovo v gescii mládež a prácu s mladými ľuďmi, zároveň sú tam aj niektoré rezorty, ktoré aj priamo gestorujú niektoré z opatrení Stratégie Slovenskej republiky pre mládež. Zároveň sú tam priamo riadené organizácie Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, regióny, Únia miest Slovenska, Združenie miest a obcí Slovenska, Združenie samosprávnych krajov Slovenska-SK8, mimovládny sektor, Rada mládeže Slovenska, Platforma

dobrovoľníckych centier a organizácií, Združenie Informačných a poradenských centier mladých v Slovenskej republike, Študentská rada vysokých škôl a pod.

Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028 je dostupná na webovej stránke: <https://www.minedu.sk/12183-sk/dokumenty-a-predpisy/>.

Informoval, že momentálne finalizujú Správu o mládeži za roky 2018-2023; ide 140 stranový vedecký dokument, na ktorom sa podieľali viacerí vedeckí odborníci, odborní pracovníci, či už z vysokých škôl a odborníci v oblasti práce s mládežou, zamestnanci Národného inštitútu vzdelávania a mládeže a pod. Ide o vedecký dokument, ktorý hovorí o tom, ako sa pracovalo s mládežou na Slovensku za obdobie r. 2018-2023; v akom stave je neformálne vzdelávanie a pod. O dokumente sa komunikuje aj na okrúhlych stoloch v rôznych mestách a regiónoch Slovenska, aby sa sprístupnili informácie a poznatky o neformálnom vzdelávaní do jednotlivých regiónov Slovenska.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 20, Proti 0, Zdržal sa 1).

6. Rôzne

- Informácia Slovenskej nadácie UNICEF k tohtoročnému prieskumu sociologickej štúdie „Mladé hlasy“

V uvedenom bode programu bolo slovo odovzdané členovi výboru za mimovládne neziskové organizácie p. riaditeľovi Martinovi Oubrechtovi zo Slovenskej nadácie UNICEF.

Informoval, že tento rok urobila Slovenská nadácia UNICEF v tomto roku 2024 prvý prieskum sociologickej štúdie „Mladé hlasy 2024-Slovensko“. Organizácia Unicef v Českej republike robí tento prieskum desiatky rokov.

Uviedol, že cieľom výskumu bolo zisťovanie názorov detí na dianie v ich okolí, ich vzťahy s kamarátmi, v škole, v rodine, pocit bezpečia v mieste bydliska, informovanosť o rôznych témach, o svojich právach, využívaní moderných technológií, či predstavách o budúcnosti.

Cieľovou skupinou na Slovensku bolo 410 detí a dospelí vo veku 9-17 rokov; reprezentatívna vzorka podľa pohlavia a veku detí, kraju a veľkosti bydliska, počtu členov domácnosti a vzdelania rodičov.

Bližšie informoval, že štvrtina detí sa necíti bezpečne na internete/v online priestore; 14 % detí už má skúsenosť s kyberšikanou, častejšie staršie dievčatá.

Veľa detí sa plánuje v budúcnosti odsťahovať do zahraničia - 30 % by emigrovalo, 37 % by zostalo na Slovensku, ostatné deti zatiaľ nevedia.

9 z 10 detí sa v mieste svojho bydliska cíti bezpečne. Najväčší rozdiel sa pozoruje podľa veľkosti obce – na dedinách sa veľmi bezpečne cíti 50 % detí, v mestách nad 20 tis . obyv. iba 22 %.

3 z 5 detí majú pocit, že ich názory sú v rodine rešpektované iba niekedy, alebo vôbec. Najčastejšie sa v tomto smere sťažujú deti žijúce v malých obciach.

Členom výboru bol po zasadnutí výboru zaslaný link k uvedenému bodu <https://www.unicef.sk/materialy-na-stiahnutie/3-publikacie/>

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

- Informácia Slovenskej nadácie UNICEF k 20. novembru - Svetový deň detí

V tomto bode bolo taktiež odovzdané slovo členovi výboru za mimovládne neziskové organizácie p. riaditeľovi Martinovi Oubrechtovi zo Slovenskej nadácie UNICEF.

Stručne informoval členov výboru, že Slovensko sa už po druhýkrát v histórii pripája k iniciatíve, ktorú organizuje UNICEF po celom svete pri príležitosti osláv Svetového dňa detí. Ikonické slovenské pamiatky a budovy boli 20. novembra opäť osvetlené namodro, aby nám pripomenuli záväzok chrániť práva každého dieťaťa. Pred 35. rokmi bol na pôde Organizácie Spojených národov prijatý najdôležitejší dokument pre detské práva – Dohovor o právach dieťaťa. Na výročie jeho ratifikácie si 20. novembra každoročne pripomíname Svetový deň detí. Dohovor podpísalo 196 štátov a pomohol zmeniť životy detí po celom svete.

Cieľom iniciatívy Modré svetlá UNICEF je pripomenúť, že každé dieťa má právo žiť v zdravom a bezpečnom prostredí, ktoré mu poskytuje priestor na naplnenie jeho potrieb, snov, túžob, či potenciálu.

Tradíciu Modrých svetiel prináša UNICEF pre každé dieťa na Slovensku aj na celom svete, pretože každé dieťa má špecifické potreby a záujmy, ktoré si vyžadujú našu pozornosť.

Namodro boli tento rok osvetlené historické budovy a pamiatky v deviatich slovenských mestách.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s obidvomi informáciami Slovenskej nadácie UNICEF a zobrali ju na vedomie (ZA 20, Proti θ , Zdržal sa θ).

Rôzne - Informácia o 4. kole Univerzálneho periodického hodnotenia Slovenskej republiky Radou OSN pre ľudské práva

Bod programu bol zaradený na základe požiadavky členky výboru za verejnú správu p. Barbary Illkovej, veľvyslankyne s osobitným poslaním pre ľudské práva, sekcie medzinárodných organizácií a ľudských práv z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktorá uvedený bod programu aj odprezentovala.

Bližšie prítomných informovala, že materiál „Odporúčania adresované Slovenskej republike počas štvrtého kola Univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva“ bol dňa 28. 8. 2024 schválený vládou SR uznesením č. 508/2024 s pripomienkou.

Po zapracovaní pripomienky SR akceptovala 192 odporúčaní, čiastočne akceptovala 10 odporúčaní a neakceptovala 40 odporúčaní.

Materiál Univerzálneho periodického hodnotenia bol následne schválený počas 57. zasadnutia Rady OSN pre ľudské práva v Ženeve v dňoch 30. 9. - 1. 10. 2024 v zmysle „ITEM 6“.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula diskusia.

Členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou a zobrali ju na vedomie (ZA 20, Proti θ , Zdržal sa θ).

V Bode Rôzne podotkla p. Drobná z Únie miest Slovenska, že má otázku na Výbor pre deti a mládež a ako členka Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie (WRAX) Rady vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť by chcela na výbore informovať, že na zasadnutí

výboru WRAX sa okrem iného riešila asi pre mesiacom aj otázka ohľadom šikany na školách, jej nárastu a jej potreby monitorovania. V tejto veci Ministerstvo vnútra SR, ktorého v gescii je aj Výbor pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie (WRAX) Rady vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť naznačil, že bude uvažovať o kamerových systémoch na školách. P. Drobná v tejto veci podotkla, že ju znepokojuje aj fakt ohľadom práva detí na ich súkromie. Rezort vnútra SR chce vyčleniť na systém za 63 miliónov eur, ktorý má byť určený pre 2967 základných a stredných škôl a má monitorovať školské areály, zatiaľ čo umelá inteligencia bude analyzovať tváre žiakov, študentov, učiteľov a ostatných osôb, aby v reálnom čase identifikovala podozrivé osoby.

Profesijná organizácia Spolok pre ochranu osobných údajov (SOOÚ) združujúca odborníkov z danej oblasti, ako aj iní bezpečnostní analytici kritizujú tento návrh na zavedenie školského kamerového systému s umelou inteligenciou (AI). Kamery na školách môžu byť v rozpore s ochranou osobných údajov a v systéme môže byť bezpečnostná diera.

V tejto veci p. Drobná z Únie miest Slovenska požiadala, aby na najbližšie zasadnutie Výboru pre deti a mládež boli v tejto veci prizvaní aj zástupcovia Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Ministerstva vnútra SR, ako aj zástupcovia z Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie (WRAX) Rady vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť a následne, aby Výbor pre deti a mládež zaujal v tejto veci stanovisko.

P. generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ildikó Polačeková uviedla, že bude na najbližšie zasadnutie výboru zaradený bod programu na tému kamerových systémov v školách (šikana na školách) a bude zabezpečená taktiež účasť zástupcov príslušných rezortov v tejto veci (MŠVVaM SR, MV SR, WRAX).

P. Kusá zo Sociologického ústavu SAV uviedla, že téma šikanovania na školách je aj trvalou úlohou Štátnej školskej inšpekcie, ktorá má za úlohu aj monitorovanie šikany na školách, navrhuje opatrenia, robí prieskum v tejto téme; táto téma sa rieši a nesúvisí iba s kamerovým systémom.

P. Kováčová z Centra Slniečko, n.o. informovala, že od roku 2014, vždy v mesiaci november, organizuje Centrum Slniečko, n.o. podujatie „Bubnovačku – Aby bolo deti lepšie počuť!“. Myšlienka podujatia, ktoré už po dvanásťkrát upozorní na dôležitosť ochrany detí pred násilím a pripomenie potrebu včasnej prevencie v spoločnosti, zaznie Slovenskom a Českom v hlasnom rytme bubnov. Bubnovačku rozbehlo v roku 2014 Centrum Slniečko, n.o., ktoré sa problematike násilia na deťoch venuje viac ako 24 rokov. Už niekoľko ostatných ročníkov prebieha toto podujatie v spolupráci s Národným koordináčnym strediskom pre riešenie problematiky násilia na deťoch, ktoré je organizačnou súčasťou MPSVR SR a ktoré na Slovensku zohráva kľúčovú úlohu pri realizácii konkrétnych systémových riešení, zabezpečujúcich ochranu detí pred násilím. Od roku 2021, vďaka pražskému Centru Locika, z.ú., významnej českej organizácii, špecializujúcej sa na pomoc deťom zažívajúcim násilie, toto podujatie prekročilo hranice Slovenska a dostalo medzinárodný rozmer.

Ako už bolo spomenuté, november je mesiacom viacerých významných dátumov v oblasti ochrany práv dieťaťa. 18. november je Európskym dňom ochrany detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, 19. november je Svetovým dňom prevencie týrania a zneužívania detí a 20. november je Svetovým dňom detí vyhláseným organizáciou UNICEF, počas ktorého si svet pripomína prijatie Dohovoru o právach dieťaťa. Práve preto si organizácie pôsobiace na Slovensku v oblasti ochrany detí pred násilím zvolili práve v mesiaci november deň, kedy BY MALO BYŤ HLAS DETÍ LEPŠIE POČUŤ!

Počas jedenástich ročníkov sa do podujatia zapojilo viac ako 820 000 detí a dospelých. V roku 2024 sa do podujatia zapojilo neuveriteľných viac ako 320 000 detí

a dospelých v 1 128 mestách a obciach naprieč Slovenskom a Českom. Zdôraznila, že je potrebné sa nielen baviť o téme ochrany detí pred násilím a potrebe včasnej prevencie v spoločnosti, ale v tejto veci je potrebné konkrétne veci priamo riešiť a nastaviť.

P. Drobná z Únia miest Slovenska podotkla, že predchádzať násiliu a šikane znamená, že je potrebné vstúpiť aj do rodín a monitorovať situáciu priamo v rodinách; deti, ktoré šikanujú ostatné deti pochádzajú zväčša z deprivovaného prostredia.

P. Lichner zo Spoločnosti priateľov detí Li(e)nka podotkol, že veľmi dôležitá je prevencia ako aj v rodinách, tak aj prevencia na školách. Spomenul, že kompetencie školských sociálnych pedagógov, ktorých sociálni pracovní majú nahradiť nie sú rovnaké, (pozn. Novela školského zákona a novela zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch účinná od 1. januára 2025 by mala priniesť viaceré podstatné zmeny týkajúce sa realizácie sociálnej práce v škole. V rámci novely školského zákona sa tiež zavádza nový odborný zamestnanec, ktorým je sociálny pracovník, ktorý má pôsobiť aj v školských zariadeniach. Jeho úlohou bude poskytovať pomoc deťom a ich rodinám v nepriaznivej sociálnej situácii).

Na záver zasadnutia p. generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ildikó Polačeková poďakovala prítomným za pozornosť, za všetky ich prínosné podnety a príspevky, ktoré odznali na výbore, aj za ich aktívnu účasť na zasadnutí. Zároveň všetkým zaželala príjemné prežitie vianočných sviatkov.

Zapísala:

PhDr. Andrea Hantabalová v.r.

tajomníčka Výboru pre deti a mládež

Schválil, dňa 9. decembra 2024

Ing. Marián Valentovič, MBA v.r.

štátny tajomník

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
predsedajúci zasadnutiu Výboru pre deti a mládež